

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Ders İzlenesi

Ders Kodu : 181114019 / 181134011
Ders Adı : İslam Hukuku II
Öğretim Elemanı : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÇETİNKAYA
E-Posta : acetinkaya@ogu.edu.tr
Görüşme Gün ve Saatleri : Çarşamba 14:00-17:00
Ofis : İlahiyat Fakültesi Zemin Kat 16 nolu oda

Ders Hakkında

Dönem : 2024-2025 Bahar
Gün ve Saat : Pazartesi 13:00-13:45, 14:00- 14:45, 15:00-15:45, 16:00-16:45 ve Salı 19:00-19:45, 20:00-20:45
Kredi/AKTS : 2/3
Eğitim Dili : Arapça
Öğretim Türü : Yüz yüze
Derslik : Amfi 2 ve Derslik 18
Ders Türü : Zorunlu

Önkoşul Dersleri

-

Dersin Amacı

İslam hukuk ilminin temel kavram ve kurumlarını kavratmak, diğer hukuk sistemleri ile mukayese imkânı sunmak.

Dersin Öğrenim Çıktıları

Dersin Öğrenim Çıktıları		Yeterlilik Türü (Bilgi/Beceri/Yetkinlik)	Ölçme Yöntemleri
1	İslam hukuk ekollerinin fıkıh doktrinleri hakkında ilgili kavramlar çerçevesinde analizler yapar.	Bilgi	Sınav
2	Doktriner açıdan İslam hukuku ile diğer hukuk sistemleri arasında karşılaştırma yapar.	Bilgi	Sınav
3	İslam Miras hukukunu tanıır.	Yetkinlik	Sözlü
4	İslam Anayasa hukukunun temel ilkelerini tespit eder.	Yetkinlik	Sözlü
5	İslam Devletler hukukunun temel kavramlarını öğrenir.	Bilgi	Sözlü
6	İslam Kamu hukukunu çerçevesi hakkında bilgi sahibi olur.	Bilgi	Sınav
7	İslam Ceza hukukunu tanıır.	Beceri	Sözlü
8	İslam Ceza hukukunun güncelliği ve tarihselliği ile ilgili tartışmalardan haberdar olur.	Bilgi	Sınav
9	İslam Yargılama hukukunu tanıır.	Yetkinlik	Sözlü
10	İslam Yargılama kurumları hakkında bilgi sahibi olur.	Beceri	Sınav

Ders Kaynakları

Temel Ders Kitabı: Ahmet Yaman, Halit Çalış, *İslam Hukuku*, Bilay Yay., Ankara, 2018; *İslam Hukuku El Kitabı*, Editör: Prof. Dr. Talip Türcan, Grafiker Yay., Ankara 2012

Hayrettin Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, İz Yay., İstanbul 2001.

Yardımcı Kaynaklar: Abdüsselam Arı, *İslam Miras Hukuku*, İstanbul, 2022.

Adullah Çolak, *İslam Ceza Hukuku*, Kitap Dünyası Yay., İstanbul, 2018.

Ayhhan Ak, *İslam Kamu Hukuku*, Üniversite Yay., Samsun, 2020.

Ders Politikaları

- **Ders Süresi ve İşleyişi:** Ders toplamda bir buçuk saat sürecek ve tek blok halinde işlenecek şekilde planlanmıştır.
- **Dijital Araçların Kullanımı:** Ders sırasında cep telefonu, tablet, dizüstü bilgisayar, ses kaydedici, kamera, vb. kişisel elektronik/dijital cihazlarla dersin herhangi bir bölümü izinsiz kaydedilemez.
- **Devam Durumu:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği 16. Madde gereği “Öğrenci, teorik ders çalışmalarının %70’ine, laboratuvar ve uygulama çalışmalarının %80’ine devam etmek zorundadır. Öğrencilerin derslere devamları, dersi veren öğretim elemanı tarafından izlenir. İlgili yönetim kurulu ile görevlendirilen öğrenciler, izinli sayılır. Sağlık raporu, derslere devam yükümlülüğünü kaldırmaz.” Dersi DZ notu dışında tekrar etmek zorunda olan öğrencilerin devam zorunluluğu bulunmamaktadır.
- **Engelli Öğrenci Desteği:** Sizin için engel oluşturabilecek durumlarla (görme, işitme vb.) ilgili olarak doğrudan dersin hocası ile iletişime geçiniz. Ayrıca engelli öğrencilerimizin karşılaşıacağı zorlukları en aza indirmek ve engelleri ortadan kaldırmak amacıyla üniversitemizin bir Engelli Öğrenci Birimi bulunmaktadır. Durumunuzla ilgili olarak bu birimle iletişim kurmalısınız.
- **Sözlü ve Yazılı İletişim Etiği:** Ders esnasında öğrenciler saygı göstererek ve nefret söylemi kullanmadan yorumlar yapabilir. Yazılı iletişimde de bu kurallara uymanız, kopya çekme ve intihal konusunda son derece hassas olmanız gerekmektedir. Sunumlarınızda veya yazılı ödevlerinizde herhangi bir kaynağı kullanırken yazarları ve web materyallerini referans göstermeyi unutmayın.
- **Grup Çalışmaları ve Ekip Çalışması Etiği:** Grup çalışmaları sırasında tüm öğrencilerin eşit katılım göstermesi ve iş birliği içinde çalışması beklenmektedir. Grup içinde herhangi bir anlaşmazlık yaşanması durumunda, bu anlaşmazlık öncelikle grup üyeleri arasında çözülmeye çalışılmalıdır. Eğer sorun çözülemiyorsa, durum derhal öğretim elemanına bildirilmelidir.

Haftalık Ders İçeriği

Hafta	Konu Başlığı	İlgili Kaynaklar	Ödev/Görev/Okuma
03-07 Şubat	<u>Ders Hakkında Genel Bilgilendirme ve Giriş</u> Miras Hukuku hakkında genel bilgilendirme	Abdüsselam Arı, <i>İslam Miras Hukuku</i> , s.13-22.	Ali Bardakoğlu, "Ferâiz", <i>Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi</i> , 12/362-363.
10-14 Şubat	<u>Mirasla İlgili Temel Kavramlar</u> Mirasın rükünleri, sebepleri, şartları ve engelleri	Abdüsselam Arı, <i>İslam Miras Hukuku</i> , s. 23-38.	Hamza Aktan, <i>Mukayeseli İslam Miras Hukuku</i> , İşaret Yay., İstanbul, ty., s. 29-85.
17-21 Şubat	<u>Terike kavramı ve terike üzerindeki haklar</u> Terikenin kapsamı, terike üzerinde hakkı olan kişiler ve hakları	Abdüsselam Arı, <i>İslam Miras Hukuku</i> , s. 39-57.	Hamza Aktan, <i>Mukayeseli İslam Miras Hukuku</i> , İşaret Yay., İstanbul, ty., s. 29-85.
24-28 Şubat	<u>Mirasçılar ve Miras Payları</u> Asabe kavramı, karı-koca, ana-baba ve çocukların miras payları	Abdüsselam Arı, <i>İslam Miras Hukuku</i> , s. 70-90.	Hamza Aktan, <i>Mukayeseli İslam Miras Hukuku</i> , İşaret Yay., İstanbul, ty., s. 87-114.
03-07 Mart	<u>Mirasçılar ve Miras Payları</u> Kardeşler, nene-dede ve diğer mirasçıların payları. Sulh-teharuc, münâseha kavramları	Abdüsselam Arı, <i>İslam Miras Hukuku</i> , s. 90-180.	Hamza Aktan, <i>Mukayeseli İslam Miras Hukuku</i> , İşaret Yay., İstanbul, ty., s. 115-200.
10-14 Mart	<u>İslam Anayasa Hukuku</u> Temel nitelikler ve devlet kavramı	Ahmet Yaman, Halit Çalış, <i>İslam Hukuku</i> , s. 51-65.	Ayhan Ak, <i>İslam Kamu Hukuku</i> , s. 27-52.
17-21 Mart	<u>Temel İnsan Hakları</u> Yaşama, Din ve vicdan hürriyeti, mülkiyet ve sosyal güvenlik hakları	Ahmet Yaman, Halit Çalış, <i>İslam Hukuku</i> , s. 66-72.	Ayhan Ak, <i>İslam Kamu Hukuku</i> , s. 53-58.
24-28 Mart	Arasınav Haftası		
31 Mart-04 Nisan	<u>İslam Ceza Hukuku</u> Temel ilkeler Suç kavramı, çeşitleri ve unsurları Ceza kavramı, özellikleri, cezayı düşüren veya hafifleten sebepler	Ahmet Yaman, Halit Çalış, <i>İslam Hukuku</i> , s. 73-99.	Adullah Çolak, <i>İslam Ceza Hukuku</i> , s. 30-106.
07-11 Nisan	<u>Had Suçları ve Cezaları</u> Zina, zina iftirası, hırsızlık, yol kesme veya eşkıyalık, içki içme ve sarhoşluk, isyan ve irtidat suç ve cezaları	<i>İslam Hukuku El Kitabı</i> , Editör: Prof. Dr. Talip Türcan, s. 321-327.	Adullah Çolak, <i>İslam Ceza Hukuku</i> , s. 107-128; Sabri Erturhan, <i>İslam Ceza Hukuku Etrafındaki Tartışmalar</i> , s. 185-300 arası konulardan istifade edilebilir.
14-18 Nisan	<u>Kıyas ve Tazir Cezaları</u> Kıyas, diyet, Keffaret ve mirastan mahrumiyet Tazir cezaları ve türleri	Ahmet Yaman, Halit Çalış, <i>İslam Hukuku</i> , s. 109-116.	Adullah Çolak, <i>İslam Ceza Hukuku</i> , s. 132-170.
21-25 Nisan	<u>İslam Devletler Hukuku</u> Temel İlkeler Dâr kavramı ve türleri	Ahmet Yaman, Halit Çalış, <i>İslam Hukuku</i> , s. 145-160.	Ayhan Ak, <i>İslam Kamu Hukuku</i> , s. 63-73.

28 Nisan-02 Mayıs	Devletlerarası İlişkiler Dostane ve hasmâne ilişkiler Zimmîlik ve zimmîlerin sosyal statüsü	Ahmet Yaman, <i>Halit Çalış,</i> <i>İslam Hukuku</i> , s. 160-176.	Ayhan Ak, <i>İslam Kamu Hukuku</i> , s. 73-93; <i>İslam Hukuku El Kitabı</i> , Editör: Prof. Dr. Talip Türcan, s. 333-353.
05-09 Mayıs	İslam Yargılama Hukuku Mahkeme Yargılama Kuralları	Ahmet Yaman, <i>Halit Çalış,</i> <i>İslam Hukuku</i> , s. 117-125.	<i>İslam Hukuku El Kitabı</i> , Editör: Prof. Dr. Talip Türcan, s. 391-408.
12-16 Mayıs	İspat Vasıtaları İkrar, şahitlik, yemin, nükûl, karine, yazılı belge, kasâme ve hâkimin özel bilgisi	Ahmet Yaman, <i>Halit Çalış,</i> <i>İslam Hukuku</i> , s. 126-135.	<i>İslam Hukuku El Kitabı</i> , Editör: Prof. Dr. Talip Türcan, s. 410-413; Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, “İspat” maddesi.
20-30 Mayıs	Final Haftası		

Ders Değerlendirme

Değerlendirme Türü	Açıklama	%
Ara Sınav	Ara sınav ilk yedi haftada işlenen konuları kapsayacaktır. Ara sınav 25 sorudan oluşan test şeklinde olacaktır.	40
Final	Final sınavı, dönem başından final haftasına kadar işlenen konulardan yapılacaktır. Sınav 25 sorudan oluşan test olacaktır.	60
Bütünleme	Bütünleme, final sınavının telafisi mahiyetinde olacak ve 25 sorudan oluşan test olacaktır.	
Toplam		100
Harf Notu	AA: 85 / BA: 75 / BB: 70 / CB: 65 / CC: 60 / DC: 55 / DD: 50	

AKTS - İş Yükü Tablosu

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	Toplam İş Yükü (Saat)
Ders Süresi (Sınav Haftası Dahil Haftalık Toplam Ders Saati)	14	2	28
Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Tekrar, Pekiştirme, Ön Çalışma vb.)	14	2	28
Ödev			
Kısa Sınav			
Kısa Sınav Hazırlık			
Sözlü Sınav			
Sözlü Sınav Hazırlık			
Rapor (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Proje (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Sunum (Hazırlık Süresi Dahil)			

Ara Sınav	1	1	1
Ara Sınav Hazırlık	1	10	10
Yarıyıl Sonu Sınavı	1	1	1
Yarıyıl Sonu Sınavı Hazırlık	1	15	15
	Toplam İş Yüğü		91
	Toplam İş Yüğü / 30		3,03
	Dersin AKTS Kredisi		3